

SREDNJA ŠOLA IZOLA

SLOVENSKA ISTRA

GREMO NA EN BIČERIN

Tekmovanje « MLADI TURISTIČNI VODNIK» za mlade od 16 do 29 let

Avtorica: Sara Auber

Mentorica: Marina Laslo

Sv. Anton, april 2020

KAZALO VSEBINE

1. UVOD.....	4
2. KRATEK OPIS POTI.....	5
3. ČASOVNICA IN POTEK POTI.....	6
4. KULTURNE IN KULINARIČNE ZNAMENITOSTI.....	7
4.1. MAREZIGE.....	7
4.1.1 SPOMENIK NOB.....	8
4.1.2. VINSKA FONTANA.....	8
4.2. TURISTIČNA KMETIJA LUKAČ.....	9
4.3. KMETIJA BARUCA V POTOKU.....	10
4.4. KAŽETA.....	11
4.5. VINSKA KLET MARKEŽIČ V ŠKOFARJIH.....	12
4.6 LOPAR.....	13
4.6.1. HIŠA OD BAREDINCA.....	14
5. TURISTIČNI VODNIK SLOVENIJE.....	16
6. ZAKLJUČEK.....	16
7. VIRI	17
7.3. VIRI ZA SAMOSTOJEN OGLED.....	17
7.2. VIRI SLIK.....	18
7.3. VIRI LITERATURE.....	19

KAZALO SLIK

Slika 1: Avto-karta Slovenije.....	5
Slika 2: Marezige.....	7
Slika 3: Marezige.....	7
Slika 4: spomenik NOB.....	8
Slika 5: fontana vina.....	9
Slika 6: fontana vina.....	9
Slika 7: pot Marezige – Montinjan.....	9
Slika 8: bobiči.....	10
Slika 9: fuži.....	10
Slika 10: boškarin.....	10
Slika 11: gos.....	10
Slika 12: pot Montinjan – Potok.....	10
Slika 13: skuta.....	11
Slika 14: konja.....	11
Slika 15: pot Potok – Kavaliči.....	11
Slika 16, 17: kažeta.....	12
Slika 18: pot Kavaliči – Škofarji.....	12
Slika 19: Vina Markežič.....	13
Slika 20: Vina Markežič.....	13
Slika 21: kozel.....	13
Slika 22: pot Škofarji – Lopar.....	13
Slika 23: vas Lopar.....	14
Slika 24: vas Lopar.....	14
Slika 25: vinograd.....	14
Slika 26: vinska cesta.....	14
Slika 27: Hiša od Baredinca.....	15
Slika 28: Hiša od Baredinca.....	15
Slika 29: Hiša od Baredinca.....	15
Slika 30: pot Lopar – Marezige.....	15

1. UVOD

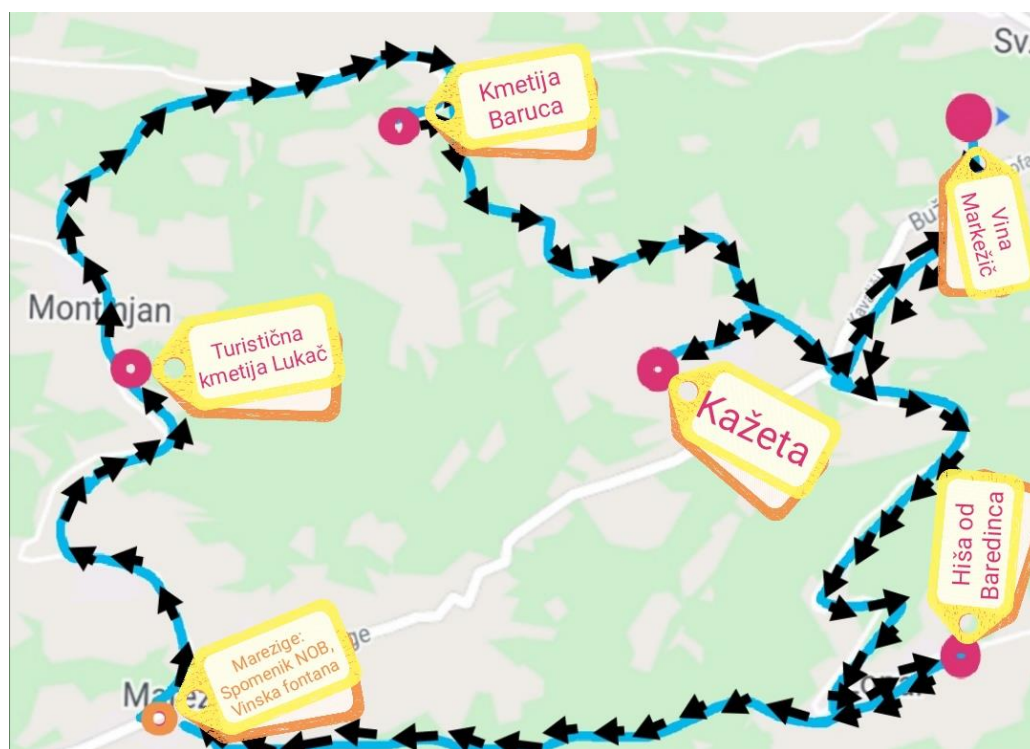
Moje ime je Sara Auber in sem dijakinja tretjega letnika Srednje šole Izola, smer gastronomsko turistični tehnik. V času šolanja sem pridobila veliko znanja in izkušenj s področja vodenja. Sodelovanje na tekmovanju "MLADI TURISTIČNI VODNIK" mi predstavlja velik izziv, zato sem se odločila za sodelovanje. Odločila sem se, da vam predstavim del koprskega zaledja in meni ljube Slovenske Istre.

Ko pomislimo na Istro nam najprej pride na pamet obala, morje, ribe, oljke, brnistra, mediteransko podnebje... Vsi tej elementi našo pokrajino seveda res sestavljajo, toda to še zdaleč ni vse kar nam ta ponuja. Če se pomaknemo le nekaj kilometrov z obale v zaledje, lahko spoznamo še njeno drugo plat, tisto pristno. Ta pokrajina je bogata z naravno in kulturno dediščino, kateri velik pečat pustijo prav avtohtone, gručaste, istrske vasice na istrskem gričevju. V Istri ne pridelujemo le oljčnega olja, ampak Slovenka Istra slovi tudi po božanskem vinu.

2. KRATEK OPIS POTI

Ker menim, da je treba kulturo ohranjati, prebujati in deliti naprej, sem izlet **Gremo na en bičerin** (v istrskem narečju beseda bičerin pomeni **kozarček vina**) sestavila za vse tiste, ki jih privlači in zanima dobra hrana, pijača in predvsem toplo vzdušje. Seveda pa je izlet primeren za družine, ki jim je domače aktivno in poučno preživljanje prostega časa. Medtem ko bodo starši degustirali žlahtno kapljico, se bodo najmlajši igrali z domačimi živalicami, ki jih bomo srečali na poti. Potepali se bomo po vinorodni deželi in odkrivali vinorodne poti, neokrnjeno naravo, spoznavali domačine in način njihovega življenja, njihove stare običaje in navade, njihov slog, arhitekturo in pa seveda njihovo kuhinjo. Bistvo izleta je spoznati, kako so nekoč skromno a vseeno tako bogato in kvalitetno živeli. Spoznali bomo veliko novega in krepili svoje zdravje.

Pot je dolga 12 kilometrov in traja predvidoma 7 ur.

Slika 1: Oris poti (lastni vir)

3. ČASOVNICA IN POTEK POTI

- **8.00** se najprej zberemo na izhodiščni točki v Marezigah, kjer si bomo ogledali vinsko fontano in povemo nekaj o kraju ter znamenitostih
- **9.00** se pustimo s hriba do vasice Montinjan. Na Turistični kmetiji Lukač , kjer domuje 2. slovenska vinska kraljica bomo doživeli pravo tradicionalno istrsko pojedino
- **10.00** pot nadaljujemo do vasice Potok
- **10.15** se ustavimo na kmetiji Muženič, kjer bomo degustirali mlečne proizvode ter domačo salamo
- **11.00** pot nadaljujemo do Kavaličev in si ogledamo istrsko kažeto
- **11.30** se v Škofarjih ustavimo v vinski kleti vinarja Deana Markežiča, kjer ob krožniku domače jote, degustacijo pršuta in kozjega sira spoznamo njegovo delo ter degustiramo odlična, redno nagrajena vina Vinske kleti Markežič
- **12.30** pot nadaljujemo po istrskih poteh do Loparja in si tam ogledamo star mlin ter Hišo od Baredinca
- **13.30** se z Loparja preko vinogradov spustimo v dolino, prečkamo reko Rokavo in se počasi sprehodimo nazaj proti Marezigam
- **14.30** se naš izlet **Gremo na en bićerin** zaključi na izhodiščni točki v Marezigah.

4. KULTURNE IN KULINARIČNE ZNAMENITOSTI NA POTI

4.1. MAREZIGE

Marezige so istrska, nekoliko razpotegnjena vasica, ki se nahaja na marežganskem griču na nadmorski višini 283, 10 kilometrov od Kopra. So srce vina za Istro. Domačini že od nekdaj, ko so tu imele tudi plemiške družine svoje posesti, intenzivno obdelujejo vinograde in Marezige so znane predvsem po vinu refošku in malvaziji, prebivalci pa se ukvarjajo tudi z oljkarstvom, z živinorejo in mlekarstvom. Vsako leto priredijo praznik refoška, ki se ga udeleži celo župan.

Slika 2: Marezige (Google, 2016)

Slika 3: Marezige (Google, 2016)

4.1.1. SPOMENIK PADLIM BORCEM

Marezige so poznane tudi po Marežganskem uporu leta 1921, ko so se slovenski narodni zavestniki uprli proti fašizmu in njegovemu režimu. Fašisti so zapirali slovenske šole in domačine poniževali, jih preganjali. Slovenska Istra je po prvi sv. vojni pripadala kraljevini Italiji in ne več Avstro-Ogrski. Domačini so takrat prišli že ob osmi uri na volišče, opraviti svojo dolžnost, vedelo se je tudi že, za koga bodo volili. Ko so prišli ti fašisti gor, so odšli v bližnjo gostilno in za hrabrost popili še nekaj alkoholne pijače. Nekdo izmed njih je celo vrgel ročno bombo. Tako se je vse pričelo. Začeli so ustrahovati ljudi, da ne bi šli na volitve. Takrat je domačin Ivan Babič – Jager prevzel pobudo in spodbujal domačine, naj se uprejo. Izid upora je zahteval tri smrtne žrtve in spominjamo se ga še danes. Marežganska osnovna šola je dobila ime po voditelju upora Ivanu Babiču Jagru. V drugi sv. vojni je prišlo do NOB-Narodno osvobodilne borbe, kar je zahtevalo še življenj. Žrtvam so domačini postavili spomenik v spomin, 15. maja 1959. Na njem je 67 imen vseh žrtev iz okoliških vasi. Od tistega dne občina praznuje svoj praznik.

Slika 4: spomenik NOB

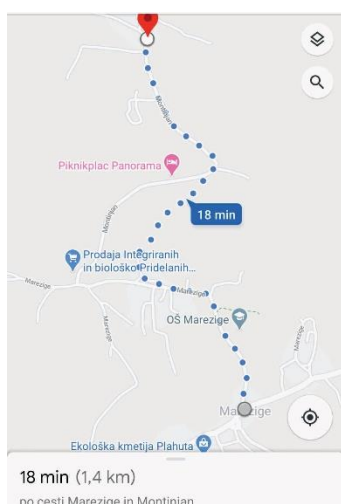
4.1.2. VINSKA FONTANA

Na razgledni točki v Marezigah, od koder se odpira čudovit pogled na istrsko zaledje in obalo, se nahaja prva vinska fontana v Sloveniji. Ta ponuja edinstveno in nepozabo doživetje za ljubitelje vina in gurmane. Tu lahko pokušate odlična odprta vina iz lokalnih kleti in vrhunska vina kleti Vinakoper. V paviljonu nudijo tudi tartufe, vložene dobrote, čokolade, izdelke z morsko soljo in še odličnih lokalno pridelanih delikates.

Slika 5 in 6: Vinska fontana

Iz Marezige se mimo vaške cerkve in šole spustimo proti Montinjanu.

Slika 7: Pot Marezige - Montinjan

4.2. TURISTIČNA KMETIJA LUKAČ NA MONTINJANU

Obdana z mavričnimi barvami cvetja v pomladnih mesecih in toplih oranžnih odtenkih ruja in vinske trte je turistična kmetija Lukač na Montinjanu. To je točka, ki je na naši poti nikakor ne moremo spregledati. To je kmetija, kjer je doma druga slovenska vinska kraljica Selma Lukač. Na kmetiji Lukač se ukvarjajo z integriranim vinogradništvom in pridelavo vina, z oljkarstvom, s pridelavo zelenjave in sadja ter živinorejo. Gosti so deležni toplega sprejema s strani gospe Vilme Lukač, ki jih razvaja z tipičnimi, bogatimi in močnimi okusi Istre. Najmlajši bodo lahko spoznali prašičke, teličke, piščančke in goske.

Slika 8: bobiči

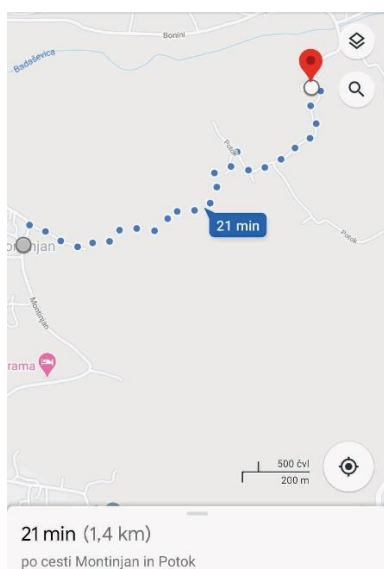

Slika 9: fuži

Slika 10: boškarin Slika 11: gos

Iz Montinjana pot nadaljujemo proti Potoku, majhnemu zaselku v Svetem Antonu, kjer obiščemo Kmetijo Muženič.

Slika 12: Pot Montinjan – Potok

4.3. KMETIJA BARUCA V POTOKU

Kmetija se ukvarja s pridelavo kravjega ter ovčjega sira, skute, albuminske skute, jogurta, sirotke in seveda suhe salame inpršuta. Pri njih si lahko ogledamo hlev in se поблиže srečamo z govedom in celo s konji.

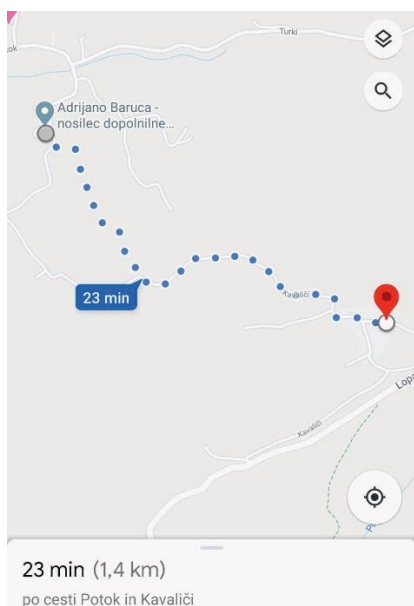

Slika 13: skuta

Slika 14: konja

Iz Potoka se po poljski cesti povzpneemo do Kavaličev, majhnemu zaselku v Svetem Antonu.

Slika 15: pot Potok - Kavaliči

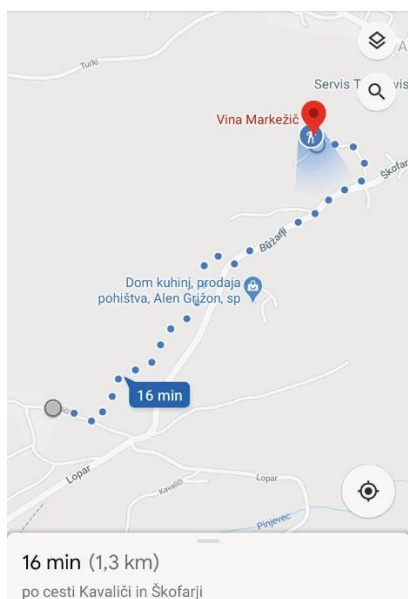
4.4. KAŽETA V KAVALIČIH

Majhna, istrska, kamnita stavba-t.i. kažeta ali kuča se nahaja približno 400 m od zaselka Kavaliči, na veliki jasi, kjer je bilo prvo zasedanje N00 - narodnoosvobodilnega odbora za Loparski okraj. Sezidana je iz lapornatega kamna, lahko lomljivega sivega in modrikastega peščenjaka. Zložena je na suho, brez veznega gradiva. Na njej je od leta 1951 vzidana spominska plošča z besedilom: »Na tem mestu se je vršilo v neposredni bližini sovražnih postojank in pod varstvom partizanskih pušk prvo zasedanje narodnoosvobodilnega odbora za okraj Lopa - pozneje koprski okraj.«

Slika 16 in 17: kažeta

Iz Kavaličev pot nadaljujemo proti Škofarjem, kjer nas pričaka priznan vinogradnik Dean Markežič.

Slika 18: Pot Kavaliči - Škofarji

4.5. VINSKA KLET MARKEŽIČ V ŠKOFARJIH

Prepričana sem, da se vsem po dobri jedi prileže še kozarček vinčka. Pa naj je to malvazija, po ribji jedi ali pa refošk po krožniku bobičev-koruzne istrske enolončnice. Še dobro, da so tu vinarji, ki naše želje iz dneva v dan izpolnjujejo. V Istri se vedno več ljudi odloča, da bi se ukvarjalo z vinogradništvom. Toda za tem stoji ogromno truda, žuljev in trdega dela. To dobro ve vinogradnik Dean Markežič iz Škofarjev, vasice približno 5 km oddaljene od Marezig. Dean se je s pridelavo vina začel ukvarjati 20 let nazaj, ko je končno uspel posaditi svoj prvi vinograd. Najprej ni vedel ali se bo ves trud obnesel, a je kmalu spoznal, da bo to postal glavni vir dobička zanj. Poprijel je delo v roke in zagnal celo obrt. Danes ima njegov vinograd 30.000 trt in obsega kar 8 ha. Dean vsako leto prideluje

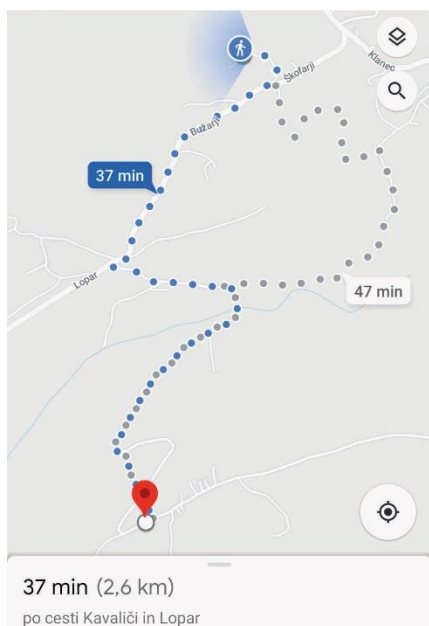
najrazličnejše sorte vina refošk, malvazijo, merlot, cabernet sauvignon, rose, muškati in penine. Gost Dean vljudno vabi k ogledu vinske kleti in strojev, ki jih potrebuje za stiskanje, maceriranje ter vretje vina. Sam pravi da vina ne moreš začutiti, če ga sam ne okusiš, zato rad priredi tudi degustacijo ob kateri se odlično prilegajo lokalni svinjski ter kozji suhomesnati izdelki. Najmlajši si lahko ogledajo tudi koze, ki se nahajajo v neposredni bližini kleti.

Slika 19 in 20: Vina Markežič

Slika 21: kozel

Iz Svetega Antona se mimo zaselka Kavaliči po gozdni poti povzpne do vasice Lopar.

Slika 22: Pot Škofarji – Lopar

4.6. LOPAR

Lopar je majhna vasica s 150 prebivalci. Leži na grebenu Šavrinskih gričev, s pogledom na koprski zaliv. Vas je dobila ime po zgrajenih visoko pritličnih hišicah, ki so bile najprej slamnato krite, kasneje s škrlami po drugi svetovni vojni s korci ali kopami. Krajanji so tem hišicam, ki so bile grajene na en kap rekli lupe oziroma lope in tako je vas dobila ime. V Loparju so veliki oljčni nasadi in vinogradi.

V Loparju si lahko ogledamo zanimive vodnjake, puče, mlin na reki Rokavi, cerkev Sv. Jerufa in dve hiši, ki predstavljata kulturno dediščino, hiša od Čjuda in vaški muzej, poznan kot Hiša od Bardinca.

Slika 23 in 24: vas Lopar

Slika 25: vinograd

Slika 26: vinska cesta

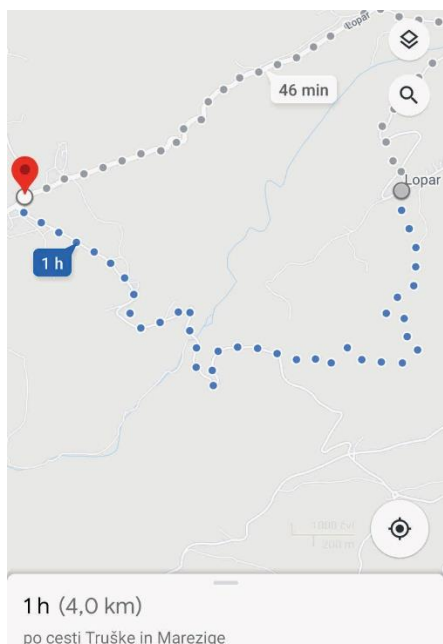
4.6.1. HIŠA OD BAREDINCA

Predstavlja krajevno etnološko in domoznansko zbirko. Zbirateljica in upraviteljica Dorina Dobrinja nam odpre vrata hiše in omogoči ogled hiše in zbirke. Hiša je bila zgrajena pred dvestotimi leti in je ena izmed še obstoječih tipičnih istrskih hiš v vasi, kjer se še vidi zidanje naših prednikov, na oknih vidimo gradele, ki so onemogočale krajo imetja te družine, v prvo nadstropje vodijo kamnite stopnice-škale in baladur. Hiša - muzej se deli: na istrsko črno kuhinjo, vinsko klet, domoznansko zbirko in dvorišče krasi lupa pod katero je skrita mlatilnica iz leta 1803.

Slike 27, 28 in 29: hiša od Baredinca

Po končanem ogledu hiše od Baredinca se mimo loparskih vinogradov sputimo v dolino reke Rokave in pot nadaljujemo po vijugasti cesti do naše izhodiščne točke v Marezigah.

Slika 30: pot Lopar - Marezige

Utrujeni, vendar polni lepih vtisov se poslovimo. Prepričana sem, da bo marsikdo svojo izkušnjo delil s prijatelji in se zagotovo vrnil v našo prelepo, s soncem obsijano slovensko Istro – deželo prijaznih ljudi.

5. TURISTIČNI VODNIK SLOVENIJE

Turistični vodnik Slovenije je nov program namenjen turistu, ki se na izlet odpravi brez predhodnega informiranja. Aplikacija izpiče vse znamenitosti, restavracije, dogodke, informacije o kraju kjer se turist nahaja. Ko sem pregledala aplikacijo in preverila okolico poti našega izleta, sem ugotovila, da je edina skupna, že označena točka dogodek, in sicer praznik refoška v Marezigah.

Predlagala bi, da se v programu registrira danes skoraj nepoznano kažeto, mimo katere naša pot vodi, ta namreč veliko prispeva k spoznavanju tamkajšnje kulture.

Še ena atrakcija, ki bi jo predlagala v za ogled je Hiša od Baredinca, ki je zelo pomembna za etnologijo kraja.

6. ZAKLJUČEK

Po končanem izletu bo vsak od nas odnesel domov prav poseben spomin o izletu, kajti kot pravi glasbena skupina Ne me jugat: "Istrijane pu trme su znane". Ampak nismo znani le po trmi, pač pa tudi po neizmerni dobroti, ki jo nosimo v svojih srcih in jo predajamo iz roda v rod.

7. VIRI

7.1. VIRI ZA SAMOSTOJEN OGLED

TIC KOPER (Pretorska palača)
Titov trg 3, 6000 Koper
Tel.: +386 56 64 6403
tic@koper.si
www.turizemvkopru.com

Turistično društvo Koper
Ukmarjev trg 7, 6000 Koper
Tel.: +386 5663 2010

Društvo Vinol (g. Valter Kodarin)
Kavaliči 24, 6276 Pobegi
Tel.: +386 40 835 186

Društvo Lopar (ga. Dorina Dobrinja)
Lopar 10, 6273 Marezige
Tel.: +386 41 833 768
Facebook: <https://www.facebook.com/lopar.marezige.3>

Turistično in športno društvo Montinjan
Montinjan 15, 6273 Marezige
Tel.: +386 56 5514 10

7.2. VIRI SLIK

Slika 1: Avto-karta Slovenije (vir Google, 2018
Slika 2: Marezige (<https://mojalbum.com/lzemljak/savrinsko-gricevje-13-11-2016/marezige/23433160>)

Slika 3: Marezige (<https://information-slovenia.com/marezige-6273/vina-montis-marezige/kmetijske-dejavnosti/664>)

Slika 4: spomenik NOB (<https://www.geago.si/sl/pois/8729/spomenik-nob-v-marezigah>)

Slika 5: fontana vina (<http://www.vinakoper.si/si/dozivetja/vinska-fontana>)

Slika 6: fontana vina (<http://www.obala.net/novice/587/prihodnji-teden-nas-caka-1-fontana-fest-v-marezigah>)

Slika 7, 12, 15, 18, 22 in 30: Google maps

Slika 8: bobiči (<https://www.portoroz.si/si/dozivi/kulinarika/istrski-recepti>)

Slika 9: fuži (<https://ekopercapodistria.si/prosti-cas/iz-kuhinje-ze-disi-fuzi/>)

Slika 10: boškarin (https://www.central-istria.com/hr/gastronomy-gourmet/istarski_boskarin)

Slika 11: gos (<https://www.pinterest.cl/pin>)

Slika 14: skuta (<https://odprtakuhinja.delo.si/kroznik/9-korakov-do-domacega-sira/>)

Slika 15: konja (<https://www.zurnal24.si/magazin/na-stefanovo-koncerti-mase-in-plecnik-14294>)

Slika 16: kažeta (<http://www.zb-koper.si/spomeniki.html>)

Slika 17: kažeta (<http://www.zb-koper.si/spomeniki.html>)

Slika 19: Vina Markežič (<https://www.facebook.com/Vina-Marke%C5%BEi%C4%8D-220495338451156/photos>)

Slika 20: Vina Markežič (<https://www.facebook.com/Vina-Marke%C5%BEi%C4%8D-220495338451156/photos>)

Slika 21: kozel (lasten vir)

Slika 23: vas Lopar (<http://www.obala.net/dogodki/238/sagra-lopar>)

Slika 24: vas Lopar (<http://www.obala.net/dogodki/238/sagra-lopar>)

Slika 25: vinograd (lasten vir)

Slika 26: vinska cesta (<http://www.obala.net/dogodki/238/sagra-lopar>)

Slika 27: Hiša od Baredinca (<https://lopar.webnode.com/zbirke/>)

Slika 28: Hiša od Baredinca (<https://lopar.webnode.com/zbirke/>)

Slika 29: Hiša od Baredinca (<https://lopar.webnode.com/zbirke/>)

7.3.VIRI LITERATURE

kraji.eu

KNJIGA: Slovenska Istra, Čičarija, Brkini in Kras- Miran Vinčec, Založba mladinska knjiga(2016)

<http://www.dj-slovenija.si/nasveti-za-izlet/15-izletov-v-notranjost-slovenske-in-hrvaske-istre>

<https://lopar.webnode.com/>

<https://www.etno-muzej.si/sl/digitalne-zbirke/marezige>

<http://praznik-refoska.si/marezige/>

<http://www.zb-koper.si/spomeniki.html>

<https://ekopercapodistria.si/kultura/v-loparju-obelezili-75-let-mornariskega-odreda/>